

Hogyan közlekedjünk iskolás gyermekcsoportokkal?

A közelmúltban jó néhány iskolás csoportot láttam a főváros utcáin. Az esetek túlnyomó többségében olyan hajmeresztő módon közlekedtek, hogy legszívesebben ott helyben figyelmeztetnem volna a kollégákat: az, amit csinálnak, negatív iskolapélda. Minden pedagógusjelöltnek meg kellene mutatni, hogy lássák: ez az, amit nem szabad csinálni. Két példát említek:

Az egyik esetben a gyerekcsoport úttesten kelt át a zöld jelzésnél. A csoporttal két pedagógus volt. Ők a sor legelején mentek, és elég gyors haladási ütemet diktáltak. Egymással beszélgettek, és így nem vették észre, hogy a lámpa már váltott, de a gyerekek negyede még az úttesten van. Néhányan szaladni kezdtek, mások ügyet sem vetve a lámpára, kissé lemaradva vihorászva ballagtak a többiek után. Szerencsére nem történt baleset. De könnyen történhetett volna.

Más alkalommal kiabálásra lettem figyelmes. A velem szemközti járdán gyerekcsoport állt. Ők is a zöld lámpára vártak. Amikor a lámpa váltott, az elől álló kislány elindult. Ekkor kezdett vele kiabálni a valahonnan hátulról hirtelen előkerülő tanár, hogy miért nem várja meg a többieket. A gyerek mentegetőzött, azt mondta, nem szólt senki, hogy meg kell állnia. Végre átkeltek, és már alig látszottak a kereszteződésben, amikor messze lemaradva két fiú rohant a csoport után. Körül sem nézve száguldottak át az úttesten, nem törődtek azzal, hogy piros a lámpa. Itt is történhetett volna baleset, de szerencsére kicsi volt a forgalom.

Hogyan közlekedjünk hát gyerekekkel?

A KRESZ erre vonatkozólag elég szűkszavú:

„Gyerekek zárt csoportja a járdán, a leállósávon, az útpadkán, illetőleg a kerékpárúton, ha pedig ez nincs (vagy nem járható) – az előbbieken ismertetett rendelkezések megtartásával – az úttesten közlekedhet.” Az „előbbieken ismertetett” kifejezés arra vonatkozik, hogy ha zárt csoportban úttesten haladunk, a menetirány szerinti jobb oldalon kell menni, és sötétben elől-hátul világítani kell. Ez a helyzet nagyon ritkán fordul elő, ezért ezzel nem is szeretnék mélyebben foglalkozni.

Sokkal mindennapibb, hogy településen belül megyünk a gyerekekkel fogászatra, tudósűrésre, uszodába, különböző rendezvényekre, állatkertbe, színházba. Mik a legfontosabb szabályok ilyenkor?

Induljunk ki az alaphelyzetből: gyalogosan közlekedünk. Ha a csoportnak – szabályszerűen – két kísérője van, az egyik a csoport elején, a másik a végén megy. De sajnos sokszor előfordul, hogy az iskola nem tud két kísérőt biztosítani. Ilyenkor feltétlenül ki kell jelölnünk, ki az a két gyerek, aki legelől, illetve leghátul megy. A kulcsfigura a csoportot vezető két gyerek: ezek a legmegbízhatóbb, ha nem egykorú gyerekekből áll a társaság, a legnagyobb gyerekek legyenek. A feladatuk az, hogy minden útkereszteződésnél álljanak meg, csak akkor induljanak tovább, ha erre a pedagógus engedélyt ad. Mikor elindítjuk őket a túloldalra, meg kell mutatni nekik, hogy ha átértek, hol álljanak meg. Úgy jelöljük ki a helyet, hogy minden gyerek felférjen a járdára. A pedagógus álljon meg az úttest közepén, várja meg, míg a legutolsó gyerekek odaér, és a sort zárva ő lépjen utoljára a járdára. Erre azért van szükség, mert előfordulhat, hogy hamarabb vált a lámpa, minthogy átérnének a gyerekek, és akkor célszerű inteni a járműveknek, hogy várjanak. De előfordulhat, hogy olyan mentő-, tűzoltó- vagy rendőrautó jön, amelynek elsőbbséget kell biztosítanunk, és akkor meg kell állítanunk a gyerekeket. Egyébként

is jó ilyenkor a végén lenni, hogy „hajtsuk” egy kicsit a sort, mert érthető a járművezetők türelmetlensége, ha az iskolások vihorászva ballagnak előttük ahelyett, hogy igyekeznének.

A sort záró két gyerek szintén két megbízható tanuló legyen. A feladatuk az, hogy senkit ne engedjenek lemaradni. Ha valamiért feltétlenül meg kell állnia valakinek – cipőt bekötni például –, akkor egyikük szól a pedagógusnak, hogy meg kell állni. Soha ne engedjünk tanulókat úgy lemaradni, hogy majd „utánunk szalad”. Ebből lehetnek a balesetek, mert rohan, vagy elveszti szem elől a többieket, és eltéved. A tanárnak, ha egyedüli kísérő, célszerű a sor mellett, az úttest felőli oldalon, nagyjából a sor közepén menni. Így tudja legjobban áttekinteni a gyerekeket, és tud kapcsolatba lépni a sort vezető és záró tanulókkal egyaránt.

Ha járművel közlekedünk, már kissé bonyolultabb a helyzet. Mielőtt a járműre felszállunk – főleg ott, ahol külső jegykezelő van, pl. metró –, készíttessük elő a jegyeket, ne azért álljunk a kezelőnél, mert a gyerek kotorászik a hátizsákjában. Mindenki által jól hallhatóan mondjuk meg, hány megállót fogunk utazni, mi a megálló neve, ahol leszállunk, és mit tegyen, aki véletlenül lemarad vagy fennmarad a járművön. Ilyen ugyan nagyon ritkán szokott előfordulni, de minden eshetőségre fel kell készülni. A legfontosabb az, hogy az elveszett gyerek maradjon egyhelyben, mert úgy a legkönnyebb megtalálni. Ha lemaradt a járműről, maradjon ott, ahol felszálltak, ha továbbutazott véletlenül, szálljon le a következő megállónál, és ott várja be, amíg a pedagógus érte jön. Ezt előre meg kell mondanunk a gyerekeknek, mert akkor az elveszett is nyugodtabban vár, és mi is nyugodtabban megyünk érte, mert mindketten tudjuk, hol kell lennie. Persze a mobiltelefonok korában ez kisebb probléma, mint régebben volt, de a telefon lemerülhet stb.

A járműre mindig a pedagógus szálljon fel utoljára. Lehetőleg a járművezetőhöz legközelebbi ajtónál álljon, innen tekintse át, hogy minden gyerek felszállt-e, és csak akkor lépjen fel ő is, ha mindenki fent van. Egyúttal érdemes körbetekinteni a megállóban, nem maradt-e ott kistáska, pulóver, fényképezőgép stb.

Leszálláskor is a pedagógus maradjon a legvégére. Ismét érdemes körülnézni, nem hagyott-e el valaki valamit. Mielőtt a leszállás megkezdődik, ki kell jelölnünk egy, a járműtől lehetőleg minél távolabb eső pontot, ahol gyülekezve bevárják egymást és a kísérő(ke)t. Különösen a villamos-járdaszigetekenél kell nagyon vigyázni, mert nagyon keskenyek. Itt külön előre figyelmeztetni kell a tanulókat, hogy jól húzódjanak szét, nehogy véletlenül lelökjék egymást. Mindig várjuk meg, amíg elmegy a jármű, és csak aztán adjuk ki a következő utasítást, vagy induljunk tovább. Részben azért, mert a közelben elhaladó jármű miatt nem lehetne jól hallani, mit mondunk, részben azért, mert az elindulás óhatatlanul mozgolódással jár, és így fennáll a veszély, hogy valakit elsodor az induló jármű.

Amiről eddig nem beszéltünk, de igen fontos: tartsuk be a közlekedés szabályait! Bármennyire is késésben vagyunk, ne menjünk át piros lámpánál akkor sem, ha közel-távolban nincs jármű, ne vágjunk át az úttesten akkor, amikor ötven méterre ott a zebra. gyalogtúránknál ne szeljük át az autópályát vagy a vasútvonalat. Egyrészt igen veszélyes, másrészt a gyerek ebből azt szűri le, hogy a szabályokat nem kell komolyan venni, és felnőttként, gyalogosként és autósként sem fogja betartani őket.

